

بنیاد فرهنگی کهزاد

شاعره های عصر ویدی

احمد علی کهزاد

شاعره های عصر ویدی

احمد علی کهزاد

بنیاد فرهنگی کهزاد

عصر ویدی که معمولاً در تاریخ قدیم آریانا آنرا بین 2000 و 1000 ق.م. قرار میدهند و حد متوسط آن مصادف به 1500 ق.م. میباشد، دئره ایست که از نقطه نظر تاریخ ادبیات میتوان آنرا عصر «تجدد ادبی» آریائی خواند. شعرائی که در ین دوره سر بلند کرده همان مردان دانا و فرزانه قوم اند که بنام «ریشی» یاد شده اند و امروز محیط و مطبوعات ما نبوغ ادبی، مقام و رول اجتماعی و سیاسی آنها را کم و بیش شناخته و پرده از روی شخصیت های مختلف آنها برداشته شده است.

ریشی ها که در لباس شعر و سرود راه های مادی و معنوی زندگانی را به توده یاد میدادند و مردم را همیشه به مزایای اخلاق و یگانگی دعوت میکردند و گوشه های زیبا و مقبول حیات را در مقابل آنها ترسیم مینمودند همه بلا استثنا مردان نبودند بلکه زن ها نیز به حیث شاعره های توانا و مقتدری در میان آنها وجود داشت و «زنان ریشی» مانند مردان رول مهمی در ساختن منظومه ها و سرود ها بازی کرده و در خدمات بزرگ مذهبی و اجتماعی و سیاسی که از سرودن سرود ها منظور بود سهم بسزائی گرفته اند.

رول زن در حیات اجتماعی آریائی در عصر ویدی موضوعی است جداگانه و شرح و بسط زیاد میخواهد. اینجا فقط از پهلوی تعلیم و تربیه که با مقاله ما ربطی دارد مختصراً متذکر میشویم که پسر و دختر آریائی در کانون خانواده یکسان تربیه و تعلیم میشد و از ین نقطه نظر فرقی در میان نبود. معمولاً پدر و مادر و بیشتر پدر که انتقال میراث معنوی به اولاد وظیفه اخلاقی و مذهبی او بشمار میرفت در راه تعلیم و تربیه اعضای خانواده خود جهد بلیغ میکرد و چون پدر و مادر هر دو در شناسائی معرفت متداوله وقت دست داشتند هر دو در تربیه و تعلیم اولاد خود مصروف میشدند. ولی چون فطرتاً پسر به پدر بیشتر متمایل بود و بعد از اینکه به سن و سال کافی میرسید در کارهای صعب و مشکل خارج خانه با پدر سهیم میشد، دختر پهلوی مادر میماند و مادر در تربیه دختران خود حصه مهمتر میگرفت. چیز مهمی که قابل ملاحظه است این است که عموماً دختران و پسران یکرنگ تربیه میشدند و علت آنهم درسگاه مشترک کانون پر عاطفه خانواده بود و از همین جهت شعرا و دانایانی از میان طبقه مرد و زن در عصر ویدی بمیان آمد.

زن های ریشی همان کارهایی را در جامعه اجرا میکردند که مردان ریشی بعمل می آوردند. شعر میساختند، مراسم قربانی را اجرا میکردند و سرودهایی در مدح و توصیف ارباب انواع میسرودند و از ین رهگذر مقامی عالی در میان ریشی ها احراز

کرده بودند. در آخر مقاله عجالتاً اسمای بعضی شاعره های عصر ویدی را داده و نمونه های کلام آنها را در طی کدام مقاله دیگر تقدیم خواهیم کرد.

بعضی از شاعره های معروف عصر ویدی:

شهزاده بیگم «گوشا Ghocha»، که شاعره خیلی معروفی بود و اشعار او در کتاب اول ریگوید نمره 117 و کتاب دهم نمره 39 و 40 ثبت است.

«لوپامودرا Lopamudra» شاعره توانای دیگر است که اشعارش در سرود ریگوید کتاب اول نمره 179 قید می باشد.

«ماماتا Mamata»، نمونه کلام او در کتاب هشتم سرود 91 قید است.

«سوریا»، نمونه اشعارش در کتاب دهم سرود 189 دیده شده.

«اندائی»، نمونه سخنش در کتاب دهم سرود 145 گرفته شده.

«ساسی»، نمونه شعرش در کتاب دهم سرود 159 آمده.

«سارپرانجی»، نمونه اشعارش در کتاب دهم سرود 189 دیده شده.

«ویشو وارا»، نمونه گفتارش در کتاب پنجم سرود 28 قید است.

برای اینکه خوانندگان مجله «آریانا» طرز تخیل، قوت گفتار، شیوه بیان، انتخاب موضوع و سبک شعری شاعره های متذکره آریائی عصر نویدی کشور ما را ملاحظه فرمایند، ترجمه پارچه شعر شهزاده خانم «گوشا» را ذیلاً می دهیم:

"ای «اسون Asvin» ستارگان صبح عراده شما را که سریعتر از خیال است، عراده ئی که آن را اسپهای دلیر و تند می کشند بسوی مردمان میشتابند. کجا میروید؟ تا منزلگه پاکانم را جستجو کنید. ای دلاوران و پهلوانان اینجا به رهایشگاه ما بیایید."

"شما ای صاحبان کارنامه های عجیب، «وندانا Vandana» را برون آوردید تا مالک پیروزی و شکوه گردد مانند زر صافی که مدفون باشد، چون کسیکه در سینه تباهی و فنا خسپیده باشد مانند آفتاب که در حجله ظلمت پنهان باشد."

"ای «اسون Asvin» ها ستارگان صبح شما به معاونت قوه ها و نیرو های بزرگ تان آن مرد باستانی «شیاوانا Chyavana» را به آغوش جوانی سپردید."

"شما ای «ناستیاس Nastyas» عراده تان را بگمارید تا دختر آفتاب را با همه شکوهی که دارد، بردارد."

"شما ای کسانی که همواره جوان هستید به تاسی شیوه قدیم خویش «تورگا Turga» را بیاد آوردید و با اسپ های گندمی خویش که با بالهای چابک پرواز میکنند «بهوجیو Bhujyu» را از بین امواج بحر برون کردید."

"ای صاحبان کارنامه های عجیب، زمین را شیار کردید و جو کاشتید. برای انسان شیره غذا دادید. «داسیو Dasyu» را با کرنای خویش از میان برداشته دور افگندید و به «آریا Arya» روشنی وسیع و رخسندگی دادید که به آفاق پخش شد."

"ای بزرگان! من از شما استعانت میکنم. ای «اسون» به نیاز های من به دیده لطف بنگرید. ای «ناساتیاس» به من ثروت زیاد و تمول کثیری بدهید که با کودکان همراه باشد."

"این کارنامه های بزرگ و شجیعانه شما را که آن را در دوره های باستان کرده اید مردم میدانند نیاز میکنم که ای صاحبان قدرت و نیرو دعاهای من در حالی بشما خطاب شوند که فرزندان دلیر و شجاع در اطراف من ایستاده باشند."

"من به سوما خطاب میکنم که از همه بمن نزدیک تر است. جای او در روح ماست. نیاز میکنم که گناهان مرا یکسره عفو کند. انسان پر از آرزو هاست. همچنین «آگاستیا Agastya» از سعی خویش در راه آمال خود رنج میکشد. آرزوی او برای داشتن ثروت، فرزندان و نیرو خیلی شدید است."

/مجله آریانا، شماره 6، اول سرطان 1322، کابل//نشر مجدد جنوری 2012، بنیاد فرهنگی کهزاد/